

03980200182834
RPW/14659/2019 P
2019-05-24

KANCELARIA SENATU
Kancelaria Ogólna
Minister Zdrowia

24. 05. 2019

nr RPW 14659/2019 zat. P
72. Panceron
(podpis)

Warszawa, 22 maja 2019

ZPP.070.40.2019.DL

dot. BPS1043-76-2218119

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Pana Piotra Zientarskiego, Senatora Rzeczypospolitej Polskiej, w sprawie spożycia alkoholu w Polsce i działań rządu na rzecz trzeźwości, złożone podczas 76. posiedzenia Senatu, z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji znajdujących się w zakresie właściwości Ministra Zdrowia.

W odpowiedzi na pytanie pierwsze, dotyczące działań podejmowanych przez Ministerstwo Zdrowia celu zmniejszenia spożycia alkoholu w Polsce, uprzejmie informuję, że zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137, z późn. zm.) prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej, opracowywanie ekspertyz oraz opracowywanie i wdrażanie nowych metod profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest jednym z głównych zadań podległej Ministrowi Zdrowia Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA). Należy wskazać, że PARPA realizuje szereg działań o charakterze informacyjno-edukacyjnym w odniesieniu do ogółu populacji, ale także mając na względzie szczególnie narażone na szkodliwe działanie alkoholu grupy społeczne, takie jak m.in. dzieci i młodzież, kobiety w ciąży i karmiące piersią, kierujący pojazdami.

Na uwagę zasługuje, że PARPA realizuje działania informacyjno-edukacyjne w ramach swojej działalności statutowej a także powierza realizację działań w tym zakresie w ramach wykonania zadań wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. poz. 1492), zwanym dalej „NPZ”. W NPZ, w ramach celu operacyjnego 2 pn. *Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi* wprowadzono *Krajowy program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych*, w którym w ramach zadań z zakresu promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej znajdują się m.in.:

- prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia;
- prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież;
- upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży.

W ramach NPZ realizowana jest m.in. ogólnopolska kampania edukacyjna *Ciąża bez alkoholu*. Założenia i cele kampanii sprecyzowane na stronie internetowej www.ciazabezalkoholu.info, będącej zarazem główną platformą informacyjną kampanii to:

- rozpowszechnienie wiedzy oraz edukacja dotycząca szkodliwego wpływu alkoholu na prawidłowy rozwój dziecka w życiu płodowym;
- zwiększenie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w czasie ciąży;
- zwiększenie wiedzy na temat zachowań prozdrowotnych w czasie ciąży;
- wzrost świadomości społecznej, a w szczególności kobiet w wieku rozrodczym na temat warunków prawidłowego rozwoju płodu;
- zwiększenie liczby kobiet, które deklarują zachowanie abstynencji w czasie ciąży;
- zwiększenie liczby osób, które gotowe są do podejmowania interwencji w sytuacji gdy widzą kobietę w ciąży pijącą alkohol;
- zbudowanie społeczności osób, którym zależy na problemie;
- ukazanie problemu dzieci z FASD.

Warto podkreślić, że kampania jest również promowana na portalu społecznościowym Facebook, gdzie zgromadziła już blisko 32 tysiące obserwujących.

W ramach jednego z powyższych zadań NPZ w 2018 r. przygotowano broszurę edukacyjną dla pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej pt. *Alkohol – czy można pić bezpiecznie?* oraz przeprowadzono ewaluację przygotowanej broszury. Materiały zostały rozesłane do podmiotów leczniczych.

W 2018 r. zrealizowano zadanie, w ramach którego powstała specjalna interaktywna aplikacja profilaktyczno-edukacyjna na urządzenia mobilne i stacjonarne dla młodzieży *Znajdziesz mnie?* Celem aplikacji jest rozwijanie wiedzy i umiejętności chroniących przed zachowaniami ryzykownymi związanymi z piciem alkoholu w niebanalny i nowoczesny sposób. Przekazywane treści dotyczą nie tylko zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu, ale poruszają także kwestie ważne dla nastolatków, umiejętności przewycięzania trudności czy też sposoby spędzania wolnego czasu bez używek. Aplikacja jest dostępna na googleplay, appstore oraz na stronie www.znajdzieszmnie.pl.

Przygotowany został również portal promujący wiedzę z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, wiążących się ze spożywaniem alkoholu i przemocą. Portal zawiera nie tylko wiedzę dla nauczycieli i wychowawców, ale także porady dla rodziców i opiekunów, jak chronić nastolatki przed alkoholem i innymi substancjami psychoaktywnymi. Portal *Mądra ochrona – mniejsze ryzyko* dostępny jest pod adresem www.madraochrona.pl.

W 2019 r. realizowane będzie także zadanie polegające na prowadzeniu edukacji publicznej za pośrednictwem mediów o zasięgu regionalnym na temat problemów związanych z alkoholem oraz dostępnych form pomocy.

Ponadto, w ramach działalności statutowej PARPA m.in.:

- kontynuuje realizację umowy na zadanie *Prowadzenie ogólnopolskiego telefonu zaufania dla młodych ludzi pijących alkohol i ich rodziców*. W ramach projektu funkcjonuje telefon *Pomarańczowa Linia* 0 801 14 00 68 (czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 14⁰⁰-20⁰⁰). Osoby dyżurujące przy telefonie mają za zadanie udzielać wsparcia i konsultacji we wszelkich sprawach związanych z piciem alkoholu (lub sięganiem po inne substancje psychoaktywne) przez młodych ludzi oraz członków rodzin, kierować do miejsc gdzie mogą uzyskać dalszą pomoc, zarówno młodzi ludzie jak ich rodzice.

- zleciła opublikowanie artykułu edukacyjnego na temat ryzyka spożywania alkoholu przez osoby starsze;
- kontynuowała umowy dotacyjne na wydawanie czasopism *Trzeźwymi bądźcie*, *Świat problemów*, *Remedium*, *Eleuteria*, stanowiących element edukacji publicznej zakresie problemów alkoholowych skierowany do różnych grup odbiorców.

Priorytetem w działaniach podejmowanych przez PARPA jest promowanie standardów jakości programów profilaktycznych, zwiększanie liczby rekomendowanych programów i rozwój Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego. Zapisy dotyczące tego kierunku działań zostały zawarte m.in. NPZ, co znajduje dalej swoje przełożenie w rodzaju i liczbie ogłaszanych konkursów na opracowywanie nowych programów, ewaluację programów już istniejących oraz szkolenia nowych realizatorów programów znajdujących się w Bazie Rekomendowanych Programów.

Ponadto, w odniesieniu do działań realizowanych i sprawozdawanych Ministrowi Zdrowia przez PARPA uprzejmie informuję, że działania te uszeregowane są w postaci 9 programów:

1. Zwiększanie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin
2. Wdrażanie do systemu ochrony zdrowia metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji wobec pacjentów nadużywających alkoholu
3. Rozwijanie profilaktyki szkolnej, rodzinnej i środowiskowej
4. Doskonalenie i rozwijanie form i metod pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin alkoholowych
5. Rozwijanie form i metod przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym
6. Wspieranie społeczności lokalnych w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałanie nietrzeźwości w miejscach publicznych
7. Prowadzenie i wspieranie edukacji publicznej w zakresie problemów alkoholowych
8. Monitorowanie i doskonalenie narodowej strategii rozwiązywania problemów alkoholowych oraz wspieranie strategii regionalnych w tym zakresie

9. Inicjowanie, prowadzenie i promowanie badań diagnostycznych i ekspertyz w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

Pomimo podejmowania ww. działań, nie odnotowano dotychczas poprawy ogólnego wskaźnika spożycia alkoholu w ujęciu na mieszkańca. Niemniej jednak, w zakresie spożywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie, wyniki badań nie potwierdzają trendu wzrostu spożycia. Jak pokazują realizowane systematycznie od lat 80. przez Pracownię Profilaktyki Młodzieżowej Pro-M Instytutu Psychiatrii i Neurologii tzw. badania mokotowskie, w 2016 r. odsetek abstynentów wśród 15-letniej młodzieży osiągnął najwyższy poziom jaki do tej pory odnotowano w historii badań (ponad 40%). Badania wykazały też znaczący spadek odsetka młodzieży, która często piła alkohol (pytanie o ostatnie 30 dni) o 15 punktów procentowych (z 43% w 2012 roku do 28% w 2016). Podobne trendy, zwłaszcza w grupie 15-16 latków, zaobserwowano także w wynikach ogólnopolskich badań ESPAD (*European School Survey Project on Alcohol and Drugs*), zrealizowanych w 2015 r. na zlecenie PARPA oraz Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Jako przyczyny korzystnych trendów specjaliści wskazują m.in. coraz większy nacisk na skuteczność programów profilaktycznych, rosnącą świadomość na temat szkodliwości alkoholu dla zdrowia i rozwoju młodzieży. Najnowsze dane na temat skali używania substancji psychoaktywnych przez młodych ludzi uzyskamy w 2019 r. po realizacji najnowszej edycji badań ESPAD.

W odniesieniu do fragmentów pytania piątego i szóstego, dotyczących planowanych zmian prawnych zakładających wprowadzenie całkowitego zakazu reklamy napojów alkoholowych oraz dotyczących sprzedaży tych napojów na stacjach paliw, uprzejmie informuję, że w Ministerstwie Zdrowia aktualnie nie są prowadzone prace legislacyjne w tym zakresie.

Łączę wyrazy szacunku,
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Zbigniew Król
Podsekretarz Stanu

/dokument podpisany elektronicznie/

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	1677295.4140953.3447340
Nazwa dokumentu	ZPP.070.40.2019 odpowiedź na oświadczenie Pana senatora Zientarskiego.pdf
Tytuł dokumentu	ZPP.070.40.2019 odpowiedź na oświadczenie Pana senatora Zientarskiego
Sygnatura dokumentu	ZPP.070.40.2019
Data dokumentu	2019-05-22
Skrót dokumentu	3ABA1E01E03A7777319E20B4947887E515EF0DFA
Wersja dokumentu	1.7
Data podpisu	2019-05-22 09:55:26
Podpisane przez	Zbigniew Józef Król Podsekretarz Stanu

EZD 3.90.65.65.14538

Data wydruku: 2019-05-23

Autor wydruku: